

အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု အခြေခံ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း

အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု
အခြေခံသင်ရိုးညွှန်းတမ်း

စာအုပ်အမည်	- အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု အခြေခံသင်ရိုးညွှန်းတမ်း
ရေးသားသူ	- ခင်မောင်ရွှေ
စာအုပ်အပြင်အဆင်	- mmm1win
ထုတ်ဝေသည့်ရက်စွဲ	- ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၂၃ ခုနှစ်။
မူပိုင်ခွင့်	- လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် (မြန်မာနိုင်ငံ)
	- office@ndburma.org
	- www.ndburma.org

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အမှာစာ	၅
ပဏာမ ဆန်းစစ်ခြင်း မေးခွန်းလွှာ	၆
အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ တရားမျှတမှုဖော်ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်မိတ်ဆက်	၁၀
အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ တရားမျှတမှုဖော်ဆောင်ရေး အခြေခံအယူအဆနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ	၁၂
လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု ပုံစံများ နှင့် တရားမျှတမှု ဖော်ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်	၁၅
လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု နှင့်ပတ်သက်သော အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ယူမှု	
တာဝန်ခံမှု အဆင့်ဆင့်	၁၇
အသွင်ကူးပြောင်းရေးကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် အကြောင်းအချက်များ	၁၉
အသွင်ကူးပြောင်းမှု ပုံစံများပေါ်မူတည်ပြီး ရရှိနိုင်သည့် တရားမျှတမှုများ	၂၁
အဆုံးသတ် ဆန်းစစ်ခြင်း မေးခွန်းလွှာ	၂၃
အကဲဖြတ် သုံးသပ်ချက် မေးခွန်းလွှာ	၂၆

အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်ပွားနေသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော်ပြီဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် တိုင်းပြည်၏ အချုပ်အခြာအာဏာအားလည်း စစ်တပ်မှ အတင်းအဓမ္မသိမ်းယူခဲ့သည်မှာ ၃ ကြိမ် ရှိပြီဖြစ်ပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ်အောက်သို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျရောက်ခဲ့သည်မှာ ယခုအချိန်ထိ တိုင်ပင်ဖြစ်သည်။

ပြည်တွင်းစစ် တလျှောက်လုံးနှင့် ယခု နောက်ဆုံး ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖော်ဖော်ဝါရီလတွင် စစ်အာဏာသိမ်းခဲ့ချိန်အထိ စစ်တပ်နှင့် တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများကြား ဖြစ်ပွားသည့် တိုက်ပွဲများတွင် စစ်တပ်မှ ဒေသခံတိုင်းရင်းသား ပြည်သူများအပေါ် နှစ်ပေါင်းများစွာ လူ့အခွင့်အရေး ကျူးလွန်ချိုးဖောက်ခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ချိုးဖောက်မှု အချို့ရှိသည်ဆိုသည့် သတင်းများလည်း တွေ့ရသည်။ သို့သော်လည်း ယနေ့တိုင်အောင် စစ်တပ် မှ ကျူးလွန်ချိုးဖောက်မှုများအား အပြစ်ပေးအရေးယူခြင်းမရှိပဲ စနစ်တကျ ဆက်လက် ကျူးလွန် လျှက်ရှိသည်။

ထို့အတူ နိုင်ငံရေးအရ သဘောထားကွဲလွဲသူများ၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ်အား ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက် သူများအပေါ်လည်း မတရားဖမ်းဆီး အကျဉ်းချခြင်းများ ခေတ်အဆက်ဆက် ရှိခဲ့သည်။

ပြည်တွင်းစစ်တလျှောက်လုံး စစ်တပ်၏ တိုင်းရင်းသား ပြည်သူများအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့မှုများနှင့် နိုင်ငံရေးအရ သဘောထားကွဲလွဲသူများ အပေါ် အပြင်းအထန် နှိပ်ကွပ်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်၍ စစ်မှန်သည့် အသွင်ကူးပြောင်းရေး ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အခါ အတိတ်မှ ကျူးလွန်ခဲ့မှုများအား အသွင်ကူး ပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု ယန္တရားများဖြင့် ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် မြန်မာနိုင်ငံ (ND-Burma) မှ အရပ်ဖက်အဖွဲ့ အစည်းများအနေဖြင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု သင်တန်းများတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန် အတွက် သင်တန်း သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများပြုစုထုတ်ပြန်လိုက်ပါသည်။

လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် မြန်မာနိုင်ငံ (ND-Burma)

၂၀၂၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ

ပဏာမ ဆန်းစစ်ခြင်း မေးခွန်းလွှာ

သင်တန်းမစမီ ကာလတွင် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး အသိပညာ၊ ဗဟုသုတ မည်မျှရှိသည်ကို လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ရန်အတွက် မေးခွန်းလွှာ (၁၉) ခုကို မည်သူမဆို အမည်နာမ နှင့်တကွ ဖြေဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

- ◆ လူ့အခွင့်အရေးသည် လူသားတိုင်းအတွက် မွေးရာပါ အခွင့်အရေးဖြစ်သည်။
 - (က) မှန်၏။
 - (ခ) မှား၏။

- ◆ လူ့အခွင့်အရေးကိုမခံစားရခြင်း၊ ဖယ်ရှားခံရခြင်းသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုဖြစ်သည်။
 - (က) မှန်၏။
 - (ခ) မှား၏။

- ◆ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကိုကာကွယ်တားဆီးနိုင်ရန် နိုင်ငံတကာတွင်သာတာဝန်ရှိသည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား

- ◆ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ကာကွယ်တားဆီးနိုင်ရန် ပြည်သူ့ရဲများတွင်သာတာဝန်ရှိသည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား

- ◆ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတရားမျှတမှုသည် အတိတ်ကာလမှ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကို ဦးတည်သည်။
 - (က) မှန်၏
 - (ခ) မှား၏

- ◆ သက်သေခံချက်များတွင် မျက်မြင်သက်သေခံသာလျှင် အကောင်းဆုံးနှင့်အမှန်ကန်ဆုံးဖြစ်သည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား

- ◆ သတင်းတိုင်းသည် သက်သေခံချက်ဖြစ်ပါသည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား

- ◆ သတင်းအချက်အလက်မှတ်တမ်းသည် သက်သေခံတစ်ခုဖြစ်သည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား

- ◆ သတင်းအချက်အလက် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းသည် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား

- ◆ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အသွင်ကူးပြောင်းနိုင်သည့် အချက်မည်မျှရှိသနည်း။
 - (က) ၄
 - (ခ) ၅
 - (ဂ) ၆
 - (ဃ) အထက်ပါအားလုံးတစ်ခုမှမဟုတ်ပါ။

- ◆ ချီလီနိုင်ငံ၏ အာဏာသိမ်းစစ်ခေါင်းဆောင်မှာ
 - (က) ကဒါဖီ
 - (ခ) ပီနိုရှေး
 - (ဂ) အီရစ်
 - (ဃ) အက်ဒဗလျူဒီကလပ်

- ◆ တရားမျှတမှု ဘယ်နှစ်မျိုးရှိသနည်း။
 - (က) ၂
 - (ခ) ၃
 - (ဂ) ၄
 - (ဃ) ၅

- ◆ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုမှတ်တမ်းများ ရရှိနိုင်သည့်နယ်ပယ်-
 - (က) ၂
 - (ခ) ၃
 - (ဂ) ၄
 - (ဃ) ၅

- ◆ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်ခုနှစ်-
 - (က) ၁၉၄၇
 - (ခ) ၁၉၄၈
 - (ဂ) ၁၉၄၉
 - (ဃ) ၁၉၅၀

- ◆ အသွင်ကူးပြောင်းမှုပုံစံဘယ်နှစ်မျိုးရှိသနည်း။
 - (က) ၂
 - (ခ) ၃
 - (ဂ) ၄
 - (ဃ) ၅

- ◆ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများဖြစ်ပေါ်နေသည့် ကာလတွင်လူတန်းစားမည်မျှခွဲခြားနိုင်သနည်း။
 - (က) ၄
 - (ခ) ၅
 - (ဂ) ၆
 - (ဃ) အထက်ပါအားလုံးတစ်ခုမှမဟုတ်ပါ။

- ◆ ပထမဦးဆုံးသော နိုင်ငံတကာ စစ်ရာဇဝတ်မှု တရားခုံရုံးကို မည်သို့ခေါ်သနည်း။
 - (က) အာမေနီးယား စစ်ရာဇဝတ်မှုတရားခုံရုံး
 - (ခ) နရင်ဘတ် စစ်ရာဇဝတ်မှုတရားခုံရုံး
 - (ဂ) တိုကျို စစ်ရာဇဝတ်မှုတရားခုံရုံး
 - (ဃ) အီရတ် စစ်ရာဇဝတ်မှုတရားခုံရုံး

- ◆ ၂၀၁၉ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ (၂၆) ရက်နေ့က ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုအတွက် အာဂျင်တီးနားတရား ခုံရုံးတွင် စတင်တရားဆွဲဆိုခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းမှာ -
 - (က) MAP
 - (ခ) BROUK
 - (ဂ) NUG
 - (ဃ) အထက်ပါအားလုံးတစ်ခုမှမဟုတ်ပါ။

- ◆ တူရကီနိုင်ငံတွင် ညှင်းပမ်းနှိပ်စက်မှုနှင့် တရားလက်လွတ်သတ်ဖြတ်မှုအတွက် စတင်တရားဆွဲဆိုခဲ့ သည့် အဖွဲ့အစည်းမှာ-
 - (က) MAP
 - (ခ) BROUK
 - (ဂ) NUG
 - (ဃ) အထက်ပါအားလုံးတစ်ခုမှမဟုတ်ပါ။

အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ တရားမျှတမှုဖော်ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်မိတ်ဆက်

(က) ရည်ရွယ်ချက်

- ◆ အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကာလတရားမျှတမှု ဖော်ဆောင်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ် အနှစ်သာရကို သိရှိလာစေရန်။
- ◆ အဓိက လုပ်ငန်းစဉ် (၄)ရပ် ရှိသည်ကို ကြိုတင်မိတ်ဆက်ခြင်း အစီအစဉ်။

(ခ) အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်း

- ◆ တစ်ဦးချင်းစီအလိုက်သော်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းလိုက်သော်လည်းကောင်း၊ လူမျိုးစုအလိုက် သော်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏ အမြင်များကို ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးခြင်း အစီအစဉ်များဖြစ်ပါသည်။ မရှင်းလင်းသည့် မေးခွန်းများလည်း မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

(ဂ) အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်သည့် ဗဟုသုတ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

ပဋိပက္ခအတွင်း (စစ်ပွဲ၊ အသားအရောင်ခွဲခြားမှု) သို့မဟုတ် အာဏာရှင်စနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ခံခဲ့ရသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ဒီမိုကရေစီနှင့် ပိုမိုတည်ငြိမ်သည့် စနစ်တစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းရာတွင် အတိတ်မှ ကျူးလွန်ခဲ့သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား တရားစီရင်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး မဟုတ်သော နည်းလမ်းများဖြင့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်မှုကို အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုဟု ရည်ညွှန်းပြောဆိုကြသည်။

အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု၏ အဓိကပန်းတိုင်မှာ ပဋိပက္ခနှင့် အာဏာရှင်စနစ် လက်အောက်တွင် မတရား လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရသူများအတွက် တရားမျှတမှုနှင့် ပြန်လည်ကုစားပေးလျော်မှုများ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံမှု ရှိစေ ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကျူးလွန်ခံရသူများအတွက် တရားမျှတမှုရရှိစေရန် ဆောင်ကြဉ်းပေးခြင်း၊ ပြန်လည်သင့်မြတ်စေရန်အတွက် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် နောက်နောင် ထပ်မံမဖြစ် ပေါ်စေရေးအတွက် ဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအပါအဝင် အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ ယန္တရားများအား ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းကို ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်သည်။

ထိရောက်အောင်မြင်သည့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုယန္တရားသည် နိုင်ငံရေးအရ ဖြေရှင်းရန် စိတ်ဆန္ဒရှိခြင်း၊ လူ့အသိုင်းအဝန်း၏ ထောက်ခံပံ့ပိုးမှုနှင့် အတိုင်းအတာ တခုအရ နိုင်ငံတကာ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအပေါ်မူတည်သည်။

အတိတ်မှဆိုးရွားသည့်ချိုးဖောက်မှုများကို ကျူးလွန်ခဲ့သည့် အာဏာရှင်များအနေဖြင့် အပြစ်ပေးအရေးယူ ခြင်းမှ ကင်လွတ်မှုများရရှိအောင် အကာအကွယ်ယူထားကြလေ့ရှိသည်။ ၎င်းတို့ အာဏာရှိချိန်

ကာလတွင် ကျူးလွန် ခဲ့သည့် ချိုးဖောက်မှုများ (အဖြစ်အပျက်များ) ကို လိမ်လည်၍ မှတ်တမ်းပြုစုထားလေ့ ရှိသည်။

ဒီမိုကရေစီစနစ်ဖြင့် နိုင်ငံတော်ကိုတည်ဆောက်မည်ဆိုပါက ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော ဆိုးရွားသည့် ချိုးဖောက်မှုများ (အမှန်တရား) ကို စုံစမ်းဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို တရားစွဲဆို အရေးယူခြင်း၊ နစ်နာခဲ့ရသူများအား ကူညီကုစားပေးခြင်း၊ ဂုဏ်ပြုပေးခြင်းနှင့် ဆိုးရွားသည့်ချိုးဖောက်မှုများ နောက်နောင် ထပ်မံ မဖြစ်ပွား စေရေးအတွက် ဥပဒေများနှင့် အဆောက်အအုံ ယန္တရားဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းများ ဆောင်ရွက် ကြရန် ဖြစ်သည်။

သို့မှသာ အလုံးစုံပါဝင်သည့် ထိရောက်သောကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမှုများဖြင့် ငြိမ်းချမ်းသောအနာဂတ် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုရှိစေရန်၊ တရားမျှတမှု ရှိစေရန်၊ ပြန်လည်သင့်မြတ်စေရန်နှင့် အနာဂတ်တွင် ယင်းသို့သော ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ ထပ်မံမဖြစ်ပွားစေရန် အတွက်လည်းဖြစ်သည်။

- ◆ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း။ (မည်သည့်အဖြစ်အပျက်များအားဖြစ်ပျက်ခဲ့၍၊ မည်သူကကျူးလွန်သည်၊ မည်သူက ကျူးလွန်ခဲ့သည် ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက်ဖြစ်သည်။)
- ◆ တရားဆွဲဆိုခြင်း။ (ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ရသူများအတွက် တရားမျှတမှုဖော်ဆောင်သည့်အနေဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို တရားစွဲဆိုခြင်း။)
- ◆ ထပ်မံမဖြစ်ပွားစေရန် အာမခံခြင်း- အခြေခံအဆောက်အအုံ ယန္တရားများကိုပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဥပဒေများ၊ လူထုဆက်သွယ်ရေးယန္တရားများ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ လုံခြုံရေး ဆိုင်ရာတပ်ဖွဲ့များ (စစ်တပ်၊ ရဲ၊ ထောက်လှမ်းရေး)၊ တရားစီရင်ရေး၊ နိုင်ငံရေးစနစ်များ
- ◆ နစ်နာမှုများကိုပြန်လည်ကုစားပေးခြင်း။ (ပေးလျော်ခြင်း၊ ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ ပြန်လည်ထူထောင်ပေးခြင်း၊ ကျေနပ်နှစ်သက်မှု၊ ထိရောက်သည့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြန်လည်ကုစားပေးလျော်မှု၊ တစ်ဦးချင်းပြန်လည်ကုစားပေးလျော်မှု၊ စုပေါင်းပေးအပ်သည့် ပြန်လည်ကုစားပေးလျော်မှု)

(ဃ) လက်တွေ့ဖြစ်စဉ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဆက်စပ်ပေးခြင်း

- ◆ အထက်ပါ ချိုးဖောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ တရားမျှတမှု မည်သို့ဖော်ဆောင်မည်ကို ဆက်စပ်ဆွေးနွေးပေးခြင်း။

(င) လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခြင်း

- ◆ အုပ်စုအတွင်း ဆွေးနွေးခြင်း

(စ) မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ကို ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးခြင်း

- ◆ တိုင်းရင်းသားဒေသအတွင်း ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့် ဆက်စပ်ဆွေးနွေးပေးခြင်း။ (ဥပမာ- ချင်းဒေသတွင် ချိုးဖောက်မှုများ။)

အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ တရားမျှတမှုဖော်ဆောင်ရေး အခြေခံအယူအဆနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များ

(က) ရည်ရွယ်ချက်

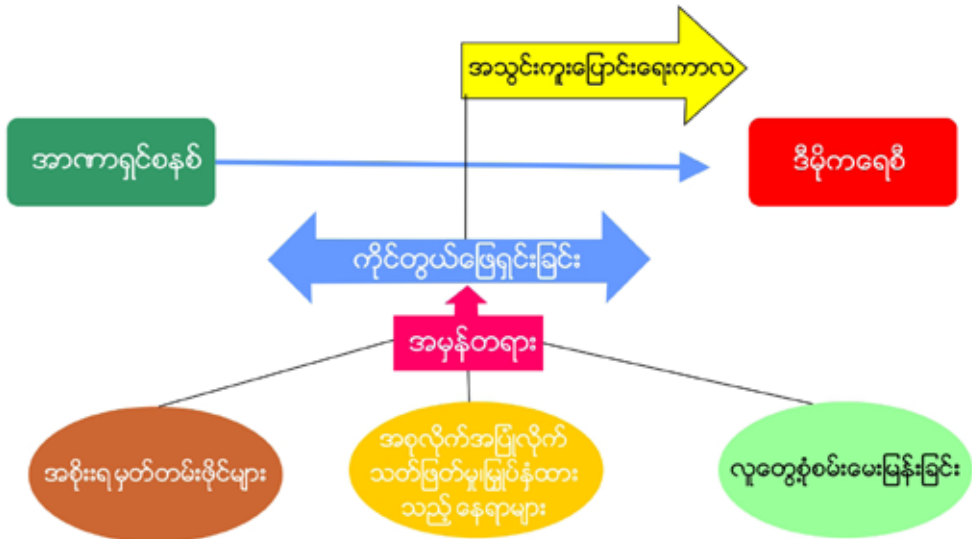
- ◆ အခြေခံအယူအဆနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို သိရှိနားလည်စေရန်။
- ◆ လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း သိရှိနားလည်စေရန်။

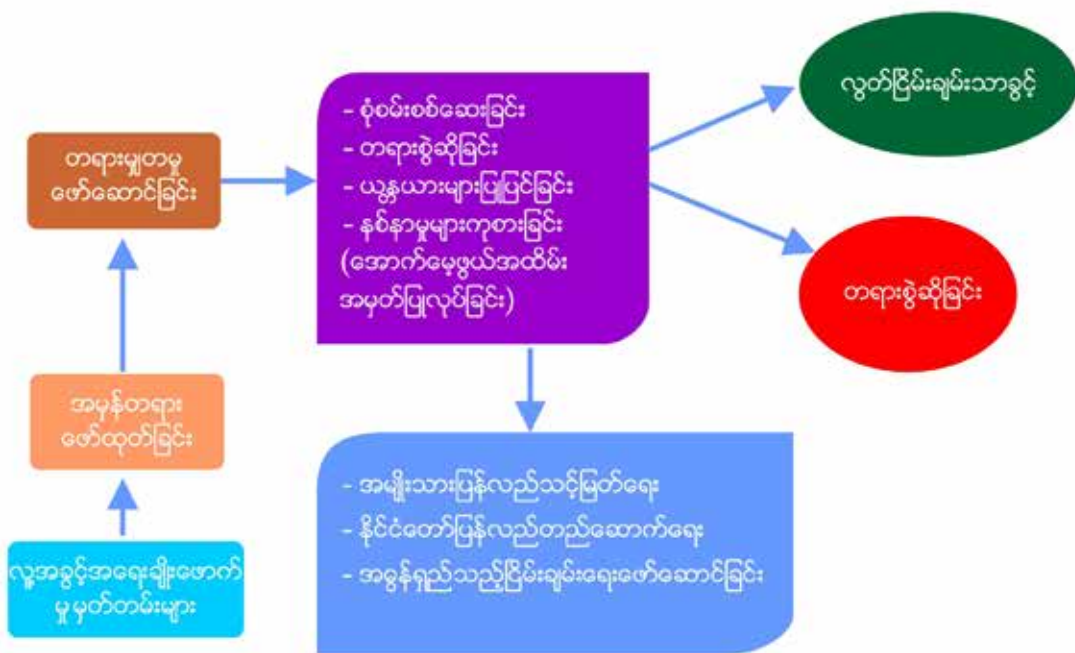
(ခ) အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်း

- ◆ အခြေခံအယူအဆလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် မရှင်းလင်းသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို မေးမြန်းခြင်းနှင့် အုပ်စုတွင်းဆွေးနွေးခြင်း။

(ဂ) အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်သည့် ဗဟုသုတ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

- ◆ အကျယ်အပြန့်ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ၏ အမွေဆိုးများကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် မည်သို့တုံ့ပြန်မှုပြုကြသနည်း။
- ◆ အတိတ်ကာလလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအပေါ် သက်ဆိုင်ရာလူ့အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် မည်သို့ကိုင်တွယ်စီမံ၊ ဖြေရှင်းကြသနည်း။
- ◆ အတိတ်ကာလစက်ဆုတ်ဖွယ်ရာအဖြစ်အပျက်များအတွက် လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် အနာဂတ် ကောင်းမွန်အောင် မည်သို့ကုစားကြသနည်း။ ပဋိပက္ခမှလွတ်မြောက်ပြီး မတူကွဲပြားမှုများကို လက်ခံအသိမှတ်ပြု၍ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်ရန် အတိတ်ကာလ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို တိုင်းပြည်လူ့အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် မည်သို့လက်ခံအသိမှတ်ပြုကြသနည်း။

ယန္တရား	အကြောင်းအရာ	နိုင်ငံ
စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း	မည်သည့်အဖြစ်အပျက်များအားဖြစ်ပျက်ခဲ့၍၊ မည်သူက ကျူးလွန် သည်၊ မည်သူက ကျူးလွန် ခံရသည်ကို ဖော်ထုတ်ရန်	ဘရာဇီး၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ တောင်အာဖရိက
တရားစွဲဆိုခြင်း	ပြစ်မှုကျူးလွန်ခံရသူများအတွက် တရားမျှတမှု ဖော်ဆောင်သည့် အနေဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန် သူများကို တရားစွဲဆိုခြင်း	ကမ္ဘောဒီးယား၊ ရဝမ်ဒါ၊ ဂျာမနီ၊ ဂျပန်၊ ချီလီ
ထပ်မံမဖြစ်ပွားစေရန် အာမခံခြင်း	အခြေခံအဆောက်အအုံ ယန္တရားများကို ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဥပဒေများ၊ လူထု ဆက်သွယ်ရေးယန္တရားများ ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လုံခြုံရေး ဆိုင်ရာတပ်ဖွဲ့များ (စစ်တပ်၊ ရဲ၊ ထောက်လှမ်းရေး) ၊ တရားစီရင်ရေး၊ နိုင်ငံရေးစနစ်များ	ချီလီ၊ ရဝမ်ဒါ၊ အာဂျင်တီးနား
နစ်နာမှုများကိုပြန်လည် ကုစားပေးခြင်း	ပေးလျော်ခြင်း၊ ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ ပြန်လည် ထူထောင်ပေးခြင်း၊ ကျေနပ်နှစ်သက်မှု၊ ထိရောက်သည့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြန်လည်ကုစားပေးလျော်မှု၊ သင်္ကေတပြစ်မှုဆိုင်ရာ ပြန်လည် ကုစားပေးလျော်မှု၊ တစ်ဦးချင်းပြန်လည်ကုစားပေးလျော်မှု၊ စုပေါင်းပေးအပ်သည့် ပြန်လည်ကုစားပေးလျော်မှု	ကမ္ဘောဒီးယား၊ ရဝမ်ဒါ

လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု ပုံစံများ နှင့် တရားမျှတမှု ဖော်ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်

(က) ရည်ရွယ်ချက်

- ◆ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို သိရှိနားလည်စေရန်။
- ◆ တရားမျှတမှုဖော်ဆောင်ရေး၏ သဘောသဘာဝများကို သိရှိနားလည်စေရန်။

(ခ) အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်း

- ◆ အပြန်အလှန်မေးခွန်းများမေးမြန်းခြင်း အစီအစဉ်
- ◆ ထပ်မံထည့်သွင်းရမည့် ချိုးဖောက်မှုများကို ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်း

(ဂ) အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်သည့် ဗဟုသုတ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

- ◆ မတရားဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်း
- ◆ ကလေးစစ်သားစုဆောင်း အသုံးပြုခြင်း
- ◆ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် လူထုစုဝေးခြင်းကို ဟန့်တားထားခြင်း
- ◆ လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ကို တားဆီးပိတ်ပင်ထားခြင်း
- ◆ အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားပေးစေခြင်းခြင်း
- ◆ အတင်းအဓမ္မ လက်ထပ်ခြင်းစေခြင်း
- ◆ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် သွတ်သွင်းခြင်း
- ◆ အတင်းအဓမ္မ ရွှေ့ပြောင်းစေခြင်း
- ◆ လူကုန်ကူးခြင်း
- ◆ တရားလက်လွတ်သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့် လက်စတုံးဖျောက်ဖျက်ခြင်း
- ◆ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် မလျော်ကန်သော ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများပြုလုပ်ခြင်း
- ◆ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုများကို အတင်းအဓမ္မ သိမ်းယူခြင်း
- ◆ မုဒိန်းကျင့်ခြင်းနှင့် အခြားနည်းဖြင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများပြုလုပ်ခြင်း

တရားမျှတမှုဆိုတဲ့အဓိပ္ပါယ် နှင့် အနီးစပ်ဆုံကတော့ လွတ်လပ်ခြင်း နှင့် တန်းတူညီမျှခြင်းလို့ ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်။ အကျယ်ဖွင့်ဆိုရမည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံသား (သို့) ပြည်သူတစ်ယောက်အနေနှင့် ရသင့် ရထိုက်သော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး စသော အခွင့်အရေးများ တန်းတူမရရှိခြင်း၊ ချိုးဖောက်ခံရခြင်း များကို

သာတူညီမျှရှိအောင် ဖော်ဆောင်ခြင်းလို့ ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်။

တရားမျှတမှု (၃) မျိုးရှိပါသည်။

- ◆ လူမှုရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု
- ◆ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု
- ◆ အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု

တရားမျှတမှုအမျိုးအစားများအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာခြင်း

(ဃ) လက်တွေ့ဖြစ်စဉ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဆက်စပ်ပေးခြင်း

- ◆ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ချိုးဖောက်ခံရမှုများ မမျှမတမှုများကို ဆက်စပ်ဆွေးနွေးစေခြင်း။

(င) လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခြင်း

- ◆ အုပ်စုတွင်းဆွေးနွေးစေခြင်း။

လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု နှင့်ပတ်သက်သော အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုအဆင့်ဆင့်

(က) ရည်ရွယ်ချက်

- ◆ မည်သူတွေ မည်ကဲ့သို့ ချိုးဖောက်နေသည်ကို အဆင့်လိုက် ပိုမိုသိရှိနားလည်နိုင်စေရန်။
- ◆ ချိုးဖောက်သူများသည် နေရာတိုင်းတွင် တည်ရှိနိုင်သည်ကို ပိုမိုသိရှိလာစေရန်။
- ◆ ချိုးဖောက်ခံရသူများသည် မည်သူတွေဖြစ်သည်ကို သိရှိလာစေရန်။

(ခ) အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်း

- ◆ မေးခွန်းများမေးမြန်းခြင်းနှင့် အုပ်စုတွင်း ဆွေးနွေးခြင်း။

(ဂ) အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်သည့် ဗဟုသုတ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

- ◆ **အမိန့်ပေးသူ၊ ညွှန်ကြားသူ၊ စီစဉ်သူ** (လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်သူများ ဖြစ်သည့် စစ်ခေါင်းဆောင်များ အစိုးရဌာန ဆိုင်ရာမှ တာဝန်ရှိ သူများ၊ ဝန်ကြီးများ ၊ တရားသူကြီး များ စသည်ဖြင့်)
- ◆ **ကိုယ်ထိလက်ရောက်ကျူးလွန်သူ** (အထက်က အမိန့်ပေးသည့် အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်သူများ - ဥပမာ အားဖြင့် နိုင်ငံရေးသမားများကို ဖမ်းဆီးနှိပ်စက်သူများ)
- ◆ **စိတ်လိုလက်ရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူ** (လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်အောင် အမိန့်ပေးသူများ စီစဉ်ညွှန်ကြားသူများနှင့် ကိုယ်ထိလက်ရောက်ကျူးလွန်သူများနှင့်အတူ စိတ်လိုလက်ရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သူများကို ဆိုလိုသည်။ (ဥပမာ- ဒုတိယ ကမ္ဘာ စစ်အတွင်း ဂျာမန်စစ်သားများနှင့် ပျော်ပါးခဲ့သည့် အမျိုးသမီး များသည်ပင် စိတ်လိုလက်ရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများဟုသတ်မှတ်သည်။))
- ◆ **ကြားနေသူ** - မည်သည့်ဘက်မှမပါပဲ ပွဲကြည့်ပရိတ်သတ် လုပ်နေသူ (ဥပမာ- စီးပွားရေးသမားများ)
- ◆ **သဘောထားကွဲလွဲသူများ**- အတိုက်အခံအင်အားစုများ
- ◆ **ကျူးလွန်ခြင်းခံခဲ့ရသူများ**- လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုခံခဲ့ရသူများ ဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းခဲ့ရသူများ (အချို့သည် ကျူးလွန်သူနှင့် ကျူးလွန်ခံရသူ အတူတူ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။)

(ဃ) လက်တွေ့ဖြစ်စဉ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဆက်စပ်ပေးခြင်း

- ◆ ချိုးဖောက်မှုအဆင့်တိုင်းအတွက် မည်သူတွေပါဝင်သည်၊ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းတွေပါဝင်သည်ကို အုပ်စုတွင်း စာရင်းပြုစုရန်။

(င) လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခြင်း

- ◆ အုပ်စုတွင်းဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန် မေးခွန်းထုတ်ခြင်း။

(စ) မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ကို ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးခြင်း

- ◆ ချိုးဖောက်မှု အဆင့်တစ်ခုခြင်းစီအတွက် မည်ကဲ့သို့ တရားမျှတမှုဖော်ဆောင်မည်ကိုဆွေးနွေးခြင်း။

အသွင်ကူးပြောင်းရေးကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် အကြောင်းအချက်များ

(က) ရည်ရွယ်ချက်

- ◆ နိုင်ငံဆတစ်နိုင်ငံ၏ အသွင်ကူးပြောင်းမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သော အကြောင်းအချက်များကို ပိုမိုသိရှိလာစေရန်။
- ◆ အသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်နိုင်ချေရှိမရှိ ပိုမိုသိရှိလာနိုင်စေရန်။

(ခ) လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှု

- ◆ မည်သည့်နိုင်ငံတွေ အသွင်ကူးပြောင်းပြီးပြီလဲ၊ ဘာကြောင့်လဲ။

(ဂ) အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်သည့် ဗဟုသုတ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

- ◆ **Legitimacy-** ဥပဒေအရ နိုင်ငံတကာတွင် တရားဝင်မှုကို ဆိုလိုသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ အသိအမှတ်ပြုသည့် တရားဝင်အစိုးရဖြစ်ရန် လိုအပ်သည်။ အာဏာသိမ်းအစိုးရသည် ပြည်သူ လူထုမှ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ထားသည့် အစိုးရမဟုတ်သည့်အတွက် တရားဝင်အစိုးရ မဟုတ်ပေ။
- ◆ **Economic Crisis - စီးပွားရေးအရ ချွတ်ခြုံကျမှု** သည်လည်း နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ အသွင်ကူးပြောင်းမှုကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။
- ◆ **International Pressure-** နိုင်ငံတကာ ဖိအားပေးမှု ကြောင့်လည်း အသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ယင်းတွင် "ပိတ်ဆို့မှု" (ဖယ်ကျဉ်မှု) များလည်း ပါဝင်ပါသည်။
- ◆ **People Struggle-** လူထု တိုက်ပွဲ လူထုအားကြောင့်လည်း အသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ (ဥပမာ- ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံတွင် သမ္မတ မားကိုစ် ပြုတ်ကျ ခဲ့ရသည့် အကြောင်းတရား)
- ◆ **Conflict within Ruling Junta-** အာဏာရှင် အုပ်စုအတွင်း အကွဲအပြဲ၊ ပဋိပက္ခ ကြောင့်လည်း အသွင် ကူးပြောင်းမှုဖြစ်နိုင်ပါသည်။ (ဥပမာ-တပ်တွင်းပြိုကွဲမှု)
- ◆ **Pragmatic Leaders-** လက်ငင်းအကျိုးစီးပွားကို ယုံကြည်မျှော်တွေးနိုင်သည့်ခေါင်းဆောင်များ (အတိုက်အခံနှင့် အာဏာရှင်အကြား ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၍ တိုင်းပြည်အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းဖြင့် လည်း အသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

(ဃ) လက်တွေ့ဖြစ်စဉ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဆက်စပ်ပေးခြင်း

- ◆ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ပတ်သက်ပြီး အသွင်ကူးပြောင်းမှုဖြစ်နိုင်ချေရှိမရှိကို အုပ်စုတွင်းဆွေးနွေးခြင်း။

(င) လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခြင်း

- ◆ အုပ်စုတွင်းဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်မေးခွန်းထုတ်ခြင်း။

(စ) မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ကို ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးခြင်း

- ◆ အသွင်ကူးပြောင်းမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် အကြောင်းအချက်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် နည်းနာများကို ဆွေးနွေးခြင်း။

အသွင်ကူးပြောင်းမှု ပုံစံများပေါ်မူတည်ပြီး ရရှိနိုင်သည့် တရားမျှတမှုများ

(က) ရည်ရွယ်ချက်

- ◆ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည် အသွင်ကူးပြောင်းမှုပုံစံပေါ် မူတည်ပြီး ရရှိနိုင်မည့် အမှန်တရားများ။
- ◆ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည် အသွင်ကူးပြောင်းမှုပုံစံပေါ် မူတည်ပြီး ရရှိနိုင်မည့် တရားမျှတမှု။

(ခ) အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်း

- ◆ ၁၉၆၂ခုနှစ်၊ ၁၉၇၄ခုနှစ်၊ ၁၉၈၈ခုနှစ်၊ ၂၀၁၀ခုနှစ် အကူးအပြောင်းများကို လေ့လာခြင်း။

(ဂ) အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်သည့် ဗဟုသုတ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

- ◆ **Overthrow, Democratization**- အာဏာရှင်စနစ် အကုန်အစင်ဖျက်သိမ်းရေး စစ်ပွဲတွင် အနိုင် ရရှိမှုကို ဆိုလိုသည်။ အနိုင်ရရှိသည့် အတိုက်အခံအင်အားစုမှ တရားမျှတမှု ဖော်ဆောင်သွားမည့် တရားစီရင်ရေးပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး ဂျာမဏီကို မဟာမိတ် တပ် ပေါင်းစုံက တရားစီရင်သည့်ပုံစံမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ လူပေါင်း နှစ်သိန်း လေးသောင်းကျော်ကို ဖမ်းဆီး စစ်ဆေးပြီး လူပေါင်း (၂၀၀) ခန့် ကို သေဒဏ်ချမှတ်ခဲ့သည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။
- ◆ **Reform, liberalization**- အတိုက်အခံဘက်က အားမကောင်းဘဲ အာဏာရှင်အစိုးရမှ အာဏာ ဆက်လက်တည်ရှိ နေနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ထိထိရောက်ရောက် အာဏာရှင်ကို တိုက်ခိုက်နိုင်သည့်အနေအထားမျိုးမဟုတ်။ အာဏာရှင်များအတွင်း သဘောထားပျော့ပြောင်းသူ များမှ တရွေ့ရွေ့ပြုပြင် ပြောင်းလဲသည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်ပါသည်။
- ◆ **Compromising**-လူထုအဖွဲ့အစည်းများအားကောင်းလာပြီး တဖက်နှင့်တဖက် အပေးအယူ လုပ် ဆောင်၍ စေ့စပ်ဆွေးနွေး ဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့်ပုံစံမျိုးဖြစ်ပါသည်။အတိုက်အခံ ညွှန်ပေါင်းအစိုးရမှ ကြားဖြတ် အစိုးရဖွဲ့၍ လုပ်ဆောင်စေခဲ့သည့် ပုံစံမျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အပြုတ် မတိုက်နိုင်သော အခြေအနေမျိုး၊ စီးပွားရေးအရ ချွတ်ခြံကျနေသည့် အခြေအနေမျိုး တွင်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

(ဃ) လက်တွေ့ဖြစ်စဉ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဆက်စပ်ပေးခြင်း

- ◆ ၂၁ရာစု ပင်လုံ ညီလာခံနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် စာချုပ်တွင် ပါဝင်သည့် လူ့ အခွင့်အရေးနှင့် ဆက်စပ်သော သဘောတူညီချက်များကို လေ့လာခြင်း။

(င) လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခြင်း

- ◆ အုပ်စုတွင်းဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်မေးခွန်းများ ထုတ်ခြင်း။

(စ) မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ကို ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးခြင်း

- ◆ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်ပြီး မည်သို့သော အသွင်ကူးပြောင်းမှုပုံစံမျိုးဖြစ်ပါစေ၊ ချိုးဖောက်မှုများ၊ နစ်နာမှုများအတွက် မည်သို့ပြန်လည်ကုစားမည်၊ မည်သို့တရားမျှတမှုဖော်ဆောင်မည်ကို ဆွေးနွေးခြင်း။

အဆုံးသတ် ဆန်းစစ်ခြင်း မေးခွန်းလွှာ

- သင်တန်းပြီးဆုံးပြီးနောက် ကာလတွင် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး အသိပညာ၊ ဗဟုသုတ မည်မျှရှိသည်ကို လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ရန်အတွက် မေးခွန်းလွှာ (၁၉)ခုကို မည်သူမဆို အမည်နာမနှင့်တကွ ဖြေဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

- ◆ လူ့အခွင့်အရေးသည် လူသားတိုင်းအတွက် မွေးရာပါ အခွင့်အရေးဖြစ်သည်။
 - (က) မှန်၏။
 - (ခ) မှား၏။
- ◆ လူ့အခွင့်အရေးကိုမခံစားရခြင်း၊ ဖယ်ရှားခံရခြင်းသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုဖြစ်သည်။
 - (က) မှန်၏။
 - (ခ) မှား၏။
- ◆ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကိုကာကွယ်တားဆီးနိုင်ရန် နိုင်ငံတကာတွင်သာတာဝန်ရှိသည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား
- ◆ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ကာကွယ်တားဆီးနိုင်ရန် ပြည်သူ့ရဲများတွင်သာတာဝန်ရှိသည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား
- ◆ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတရားမျှတမှုသည် အတိတ်ကာလမှလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကို ဦးတည်သည်။
 - (က) မှန်၏။
 - (ခ) မှား၏။
- ◆ သက်သေခံချက်များတွင် မျက်မြင်သက်သေခံသာလျှင် အကောင်းဆုံးနှင့်အမှန်ကန်ဆုံးဖြစ်သည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား
- ◆ သတင်းတိုင်းသည် သက်သေခံချက်ဖြစ်ပါသည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား
- ◆ သတင်းအချက်အလက်မှတ်တမ်းသည် သက်သေခံတစ်ခုဖြစ်သည်။

- (က) မှန်
- (ခ) မှား
- ◆ သတင်းအချက်အလက် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းသည် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။
 - (က) မှန်
 - (ခ) မှား
- ◆ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အသွင်ကူးပြောင်းနိုင်သည့် အချက်မည်မျှရှိသနည်း။
 - (က) ၄
 - (ခ) ၅
 - (ဂ) ၆
 - (ဃ) အထက်ပါအားလုံးတစ်ခုမှမဟုတ်ပါ။
- ◆ ချီလီနိုင်ငံ၏ အာဏာသိမ်းစစ်ခေါင်းဆောင်မှာ
 - (က) ကဒါဖီ
 - (ခ) ပီနိုရှေး
 - (ဂ) အီရစ်
 - (ဃ) အက်ဒဗလျူဒီကလပ်
- ◆ တရားမျှတမှု ဘယ်နှစ်မျိုးရှိသနည်း။
 - (က) ၂
 - (ခ) ၃
 - (ဂ) ၄
 - (ဃ) ၅
- ◆ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုမှတ်တမ်းများ ရရှိနိုင်သည့်နယ်ပယ်-
 - (က) ၂
 - (ခ) ၃
 - (ဂ) ၄
 - (ဃ) ၅
- ◆ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်ခုနှစ်-
 - (က) ၁၉၄၇
 - (ခ) ၁၉၄၈
 - (ဂ) ၁၉၄၉

(ဃ) ၁၉၅၀

◆ အသွင်ကူးပြောင်းမှုပုံစံဘယ်နှစ်မျိုးရှိသနည်း။

(က) ၂

(ခ) ၃

(ဂ) ၄

(ဃ) ၅

◆ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများဖြစ်ပေါ်နေသည့် ကာလတွင်လူတန်းစားမည်မျှခွဲခြားနိုင်သနည်း။

(က) ၄

(ခ) ၅

(ဂ) ၆

(ဃ) အထက်ပါအားလုံးတစ်ခုမှမဟုတ်ပါ။

◆ ပထမဦးဆုံးသော နိုင်ငံတကာ စစ်ရာဇဝတ်မှု တရားခုံရုံးကို မည်သို့ခေါ်သနည်း။

(က) အာမေးနီးယား စစ်ရာဇဝတ်မှုတရားခုံရုံး

(ခ) နရင်ဘတ် စစ်ရာဇဝတ်မှုတရားခုံရုံး

(ဂ) တိုကျို စစ်ရာဇဝတ်မှုတရားခုံရုံး

(ဃ) အီရတ် စစ်ရာဇဝတ်မှုတရားခုံရုံး

◆ ၂၀၁၉ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ (၂၆) ရက်နေ့က ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုအတွက် အာဂျင်တီးနား တရားခုံရုံးတွင် စတင်တရားဆွဲဆိုခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းမှာ -

(က) MAP

(ခ) BROUK

(ဂ) NUG

(ဃ) အထက်ပါအားလုံးတစ်ခုမှမဟုတ်ပါ။

◆ တူရကီနိုင်ငံတွင် ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်မှုနှင့် တရားလက်လွတ်သတ်ဖြတ်မှု အတွက်စတင်တရား ဆွဲဆိုခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းမှာ-

(က) MAP

(ခ) BROUK

(ဂ) NUG

(ဃ) အထက်ပါအားလုံးတစ်ခုမှမဟုတ်ပါ။

အကဲဖြတ် သုံးသပ်ချက် မေးခွန်းလွှာ

ဤသင်ခန်းစာတွင် သင်တန်းဆရာ/ဆရာမ ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သင်ခန်းစာနှင့်ပတ်သက်၍ သော်လည်းကောင်း၊ သင်တန်းစီစဉ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ သော်လည်းကောင်း၊ နောက်ဆောင် သင်တန်းများပြန်လည် လုပ်ဆောင်ရန် အတွက် အကြံပြုချက်များ တင်ပြနိုင်ရန်အတွက်ဖြစ်ပါသည်။
၁။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသောဇယားတွင် သင်တန်းနှင့်ပတ်သက်၍ အကဲဖြတ်ပေးပါ။

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သတ်၍ မိမိနှစ်သက်ရာ အမှတ် ခြစ်ပေးပါ။	အရမ်းကောင်း	ကောင်း	အသင့်အတင့်	ညံ့	အလွန်ညံ့
သင်တန်းနည်းပြ၏ အသိပညာ ဗဟုသုတ					
သင်တန်းနည်းပြ၏ ကောင်းမွန်စွာ ရှင်း လင်း တင်ပြနိုင်မှု					
မိမိ၏ထင်မြင်ယူဆချက်များကို ဆွေးနွေးရာတွင် သက်တောင့် သက်သာဖြစ်မှု					
သင်ခန်းစာများအားနားလည် သဘောပေါက်မှု					
သင်တန်းအတွင်းပံ့ပိုးမှု					
သင်တန်းအစီအစဉ်					

၂။ သင်တန်းမှ သင်ယူခဲ့မှုများတွင် စိတ်ဝင်စားစရာ အကြောင်းအရာ (၂)ခု။ ဘာကြောင့် စိတ်ဝင်စားတာလဲ။

၃။ သင်တန်းတွင် သင်ယူခဲ့မှုများအနက် စိတ်မဝင်စားဆုံး အကြောင်းအရာ (၂)ခု။

ဘာကြောင့် စိတ်မဝင်စား တာလဲ။

၄။ သင်တန်းတွင် သင်ကြားပြသမှုများသည် သင့်အတွက် အထောက်အကူဖြစ်ပါသလား။ အကယ်၍ ဖြစ်လျှင် ဘာကြောင့်လဲ။ မဖြစ်လျှင် ဘာကြောင့်လဲ။

၅။ ယခု သင်တန်းမတက်ရောက်ခင်နှင့် တက်ရောက်ပြီးအချိန်တွင် မည်သည့်ပြောင်းလဲမှုများ ရရှိခဲ့ပါသလဲ။

၆။ ယခု အသိပညာပေးသင်တန်း အားတက်ရောက်ပြီးနောက် မည်သည့် အကြောင်းအရာကို ထပ်မံ သင်ယူလိုပါသနည်း။

၇။ ယခုသင်တန်းမှ ရရှိသော အသိပညာ ဗဟုသုတများကို မည်သို့ပြန်လည် အသုံးပြုမည်နည်း။ (အမှတ်ခြစ်ပေးပါ။ တခုထက်ပို၍ ဖြေဆိုနိုင်သည်။)

(က) အခြားသူများအား ပြန်လည်မျှဝေမည်။

(ခ) မိမိကိုယ်တိုင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်မည်။

(ဂ) အခြား.....

၈။ သင်တန်းနှင့်ပတ်သတ်၍ဖြစ်စေ အခြားအကြံပြုလိုသည်များ အောက်တွင်ဖော်ပြပေးပါ။

လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် - မြန်မာနိုင်ငံ